

PHASE-20

– skattningsskala för möjliga läkemedelsrelaterade symtom

Namn		Personnummer		Datum	Vårdpersonals sign
Diagnoser:					
Hur mycket har patienten kunnat delta i bedömningen? ☐ Helt ☐ Delvis ☐ Inte alls					
Är patienten ☐ Uppegående ☐ Rullstolsburen ☐ Sängbunden					
Längd:	Vikt:	BT sittande:	Puls:	S-kreatinin:	Beräknat kreatinin-clearance:
Datum:	Datum:	BT stående: Datum:	Datum:	Datum:	Datum:
<p>Sätt ett tydligt kryss i rutan vid det alternativ som bäst motsvarar besvärnivån under de senaste två veckorna. Lämna gärna förtydligande kommentarer i marginalen vid behov.</p> <p><u>Stryk under</u> de symtom som stämmer bäst och <u>stryk över</u> de symtom som inte stämmer.</p>					
	Inga besvär	Små besvär	Måttliga besvär	Stora besvär	Kommentarer:
1. Yr/ostadig/faller lätt	☐	☐	☐	☐	
2. Trött/dåsig/orkeslös	☐	☐	☐	☐	
3. Sover dåligt/mardrömmar	☐	☐	☐	☐	
4. Ont i magen/ont i bröstet	☐	☐	☐	☐	
5. Huvudvärk	☐	☐	☐	☐	
6. Nedstämd	☐	☐	☐	☐	
7. Orolig/ängestfylld	☐	☐	☐	☐	
8. Lättirriterad	☐	☐	☐	☐	
9. Glömsk	☐	☐	☐	☐	
10. Dålig aptit	☐	☐	☐	☐	
11. Muntorr	☐	☐	☐	☐	
12. Illamående/kräks	☐	☐	☐	☐	
13. Diarré	☐	☐	☐	☐	
14. Förstoppning	☐	☐	☐	☐	
15. Hjärtklappning	☐	☐	☐	☐	
16. Svullna ben	☐	☐	☐	☐	
17. Andfådd	☐	☐	☐	☐	
18. Täta trängningar/ urinläckage	☐	☐	☐	☐	
19. Klåda/utslag	☐	☐	☐	☐	
20. Annat, till exempel smärta (ange vad) _____					
Hur mycket har det besvärat dig de senaste två veckorna ? ☐ Små besvär ☐ Måttliga besvär ☐ Stora besvär					

Övriga kommentarer

PHASE-20 – PHarmacotherapeutical Symptom Evaluation, 20 frågor

Syftet är att identifiera symtom hos äldre som kan ha samband med läkemedelsbehandling, till exempel biverkningar, interaktionseffekter eller underbehandling.

Skalan är framtagen i samarbete mellan Läkemiddelskommittén i Landstinget i Uppsala län och FoU Äldre, Regionförbundet Uppsala län. Efterfrågade bakgrundsvariabler i PHASE-20 reviderades i november 2010.

Njurfunktionsmått

S-kreatinin är inte ett tillförlitligt mått på njurfunktionen hos äldre bland annat på grund av minskande muskelmassa. Njurfunktionen (Kreatininclearance) bör därför beräknas genom "estimerad glomerulär filtration" (eGFR) med formeln enligt Cockcroft and Gault:

Män: $eGFR = (1,23 \times (140 - \text{ålder}) \times \text{vikt}) / S\text{-kreatinin}$

Kvinnor: $eGFR = (1,04 \times (140 - \text{ålder}) \times \text{vikt}) / S\text{-kreatinin}$

Vid övervikt kan eGFR överskattas. Ett alternativ är beräkning av GFR utifrån analys av S-cystatin C.

Blanketten kan hämtas på www.lul.se/lakemedel.

Referens

Hedström Mariann, Lidström Bodil, Hulter Åsberg Kerstin (2009). PHASE-20: ett nytt instrument för skattning av möjliga läkemedelsrelaterade symtom hos äldre personer i äldreboende.

Nordic Journal of Nursing Research and Clinical Studies (Vård i Norden); 4:9-14.

Användning av PHASE-20

– instruktion för vårdpersonal

Varför PHASE-20?

PHASE-20 är en symtomskattningsskala som används för att på ett systematiskt sätt identifiera symtom som kan vara relaterade till äldres läkemedelsbehandling. Symtomskattningen är ett viktigt underlag för att ta ställning till läkemedelsbehandlingen.

Hur ska PHASE-20 fyllas i?

Bakgrundsdata

Ansvarig sjuksköterska noterar:

- Patientdata: Namn och personnummer
- Följande värden (samt datum): Längd, vikt, blodtryck sittande/stående, puls samt S-kreatinin.
- Patientens fysiska status: Kända diagnoser samt om patienten är uppegående, rullstolsburen eller sängbunden.

Skattning av symtom

Symtomen som avses är besvär som patienten upplevt under de senaste två veckorna. Patienten deltar i skattningen av symtomen i största möjliga mån. Vårdpersonal som känner patienten väl, sjuksköterska eller undersköterska, bistår patienten med att fylla i symtomskattningen. Om patient och vårdpersonal uppfattar symtomförekomst olika är det patientens uppfattning som ska registreras. Vårdpersonalens uppfattning registreras under kommentarer. Om vårdtagaren inte själv kan redogöra för sina besvär bygger skattningen på vårdpersonalens iakttagelser.

Fråga som du tycker känns naturligt, exempelvis: "Tycker du att du har några besvär med ...?" eller "Brukar du ha problem med...?". Sätt ett kryss i det alternativ som bäst motsvarar besvärnivån (inga, små, måttliga eller stora besvär) för respektive symtom/symtomgrupp. Eventuella förtydliganden lämnas i kommentarer, alternativt på baksidan under övriga kommentarer.

I vissa fall förekommer symtomgrupper, till exempel yr/ostadig/faller lätt. Där finns möjlighet att förtydliga om något av symtomen är extra framträdande (genom att stryka under det symtomet), eller saknas (genom att stryka över det symtomet).

Exempel: Om symtomet ostadig är extra framträdande samtidigt som symtomet yr saknas; yr/ostadig/faller lätt.

Bli det många "stora besvär" är det bra om det går att reda ut vilka som upplevs störst. Om patienten upplever besvär som inte finns med i skattningsskalan, exempelvis smärta, så noteras detta under annat.

Efter symtomskattningen

- Sätt ett kryss i det alternativ som bäst beskriver hur patienten har kunnat delta i bedömningen; helt, delvis eller inte alls.
- Notera datum då symtomskattningen genomförts samt namnet på vårdpersonalen som bistått med att fylla i symtomskattningen.

PHASE-20 (PHArmacoTherapeutical Symptom Evaluation, 20 frågor) är framtagen i samarbete mellan Läkemedelskommittén i Landstinget i Uppsala län och FoU Äldre, Regionförbundet Uppsala län.

Referens: Hedström M, Lidström B, Hulter Åsberg K. (2009). PHASE-20: ett nytt instrument för skattning av möjliga läkemedelsrelaterade symtom hos äldre personer i äldreboende. *Vård i Norden*; 4:9-14. Personalinstruktionen har utarbetats i samarbete med Region Skåne.

